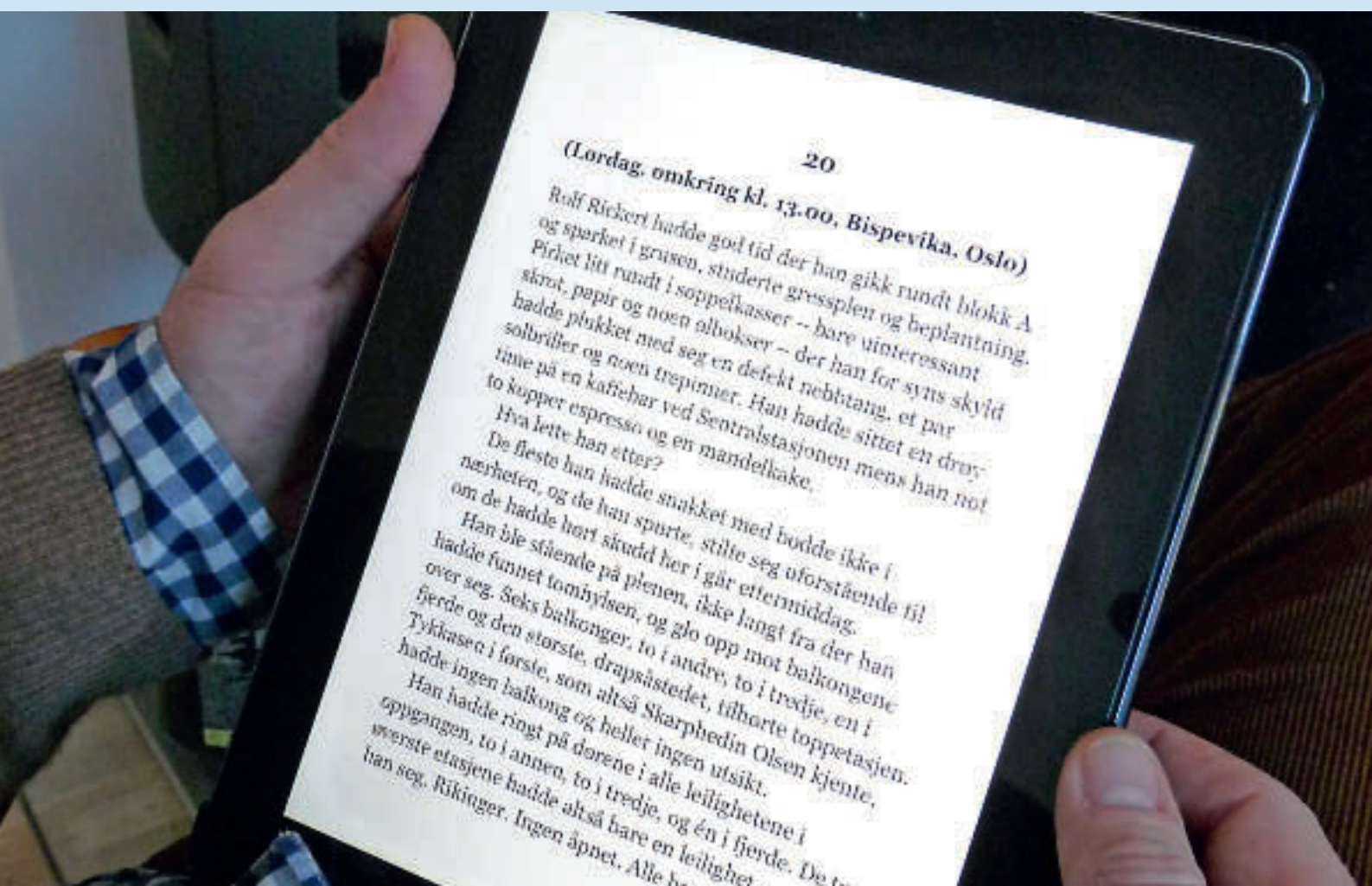

eBokBib er i stadig utvikling

Ny versjon med ny funksjonalitet lanseres snart. Den vil blant annet inneholde stjernekast og bokomtale. I tillegg vil låneren kunne se reserveringsdato og plass i kø for reseverte bøker, noe som har vært savnet.

Les mer på side 4.

Hyllerydder - ny løsning med tettere integrasjon mot Bibliofil. Side 3.

Nettbetaling av purregebyr er nå i drift. Side 7.

Bibliofil for skolebibliotek. Side 8.

Ola Thori Kogstad,
daglig leder

:: leder ::

Åpent og på offensiven

Samfunnet er i kontinuerlig endring, og det påvirker oss alle. Bibliotek-Systemer har lang fartstid i bransjen, og vi ser vår rolle som noe mer enn kun å være en systemleverandør i biblioteksektoren. Vi ønsker å bidra med nye tjenester og løsninger som kan gjøre bibliotekene bedre i stand til å synes i landskapet og betjene sine brukere. Formidling av bibliotekenes mange gode tilbud til eksisterende og ikke minst nye brukergrupper er viktig for å vise at bibliotekene ikke på noen måte er fraløpt isamfunnsutviklingen. Bibliotekene er tvert i mot vitale og nyskapende institusjoner som har tjenester som folk flest har brukt for.

Vi ser utlån av e-bøker i eBokBib som en slik tjeneste. Første versjon av eBokBib er godt etablert i markedet, og vi får stadig tilbakemeldinger fra fornøyde lånerne. Nye versjoner, med utvidet funksjonalitet, er rett rundt hjørnet. eBokBib er helt i starten av sitt livsløp, og vil fortsette og utvides med ny funksjonalitet som lånerne og bibliotekene etterspør. eBokBib er et ess på hånd for bibliotekene. Bruk det godt, og skaff dere flere fornøyde bibliotekbrukere.

Døgnbiblioteket er et annet tilbud som vi ser at tiden nå er moden for. Døgnbiblioteket er et samlet tilbud av tiltak som gjør biblioteket i stand til å tilby et åpent bibliotek selv når det ikke er betjent. Bibliotekene har i lang tid automatisert en rekke av de manuelle arbeidsoppgavene, som f.eks. utlån og innlevering. Dette har frigjort tid for bibliotekarene til å bruke sin arbeidskapasitet og kompetanse der den trengs mer, f.eks. i veiledningen av lånerne. I tillegg har lånerne i lang tid kunnet administrere sitt låneforhold i MappaMi. Erfaringen er at svært mange av lånerne liker automatisering. De liker å ordne opp og greie seg selv, når de får anledning til det.

Døgnbiblioteket gir lånerne alle muligheter til å betjene seg selv. De generøse åpningstidene gjør at disse lånerne ikke lenger trenger å planlegge sine bibliotekbesøk ut i fra trange tidsskjemaer. Biblioteket er i praksis alltid åpent. Låneren som vet hvilke bøker hun vil ha, kan f.eks. kjøpe innom biblioteket før jobb. Låneren som kun skal innom for å låne en bok som er satt til avhenting, kan f.eks. gjøre det etter trening en sen kveldstid. Småbarnsfamilien på bytur kan legge turen innom barneavdelingen på biblioteket en søndag formiddag. En forbigående som overraskes av dårlig vær, kan legge turen innom biblioteket og lese aviser, gå på nettet eller bare rusle hyllelangt. Biblioteket er åpent når det passer for brukerne.

Stavern bibliotek i Larvik kommune har gått offensivt til verks, og tilbyr nå ukentlig 82 timer ubetjent åpningstid i tillegg til de 30 timene betjent åpningstid som biblioteket har hatt fra før. Det betyr 16 timers åpningstid hver dag, alle dager i uka i alle årets uker.

Døgnbiblioteket er et nytt ess på hånd for bibliotekene. Bruk det også til å komme i kontakt med nye brukere. Rause åpningstider er noe mange vil sette pris på.

Kommuneøkonomien er presset mange steder i landet, og for mange er høsten en tid for å kjempe for filialene. Et Døgnbibliotek kan ikke erstatte en betjent filial. Et Døgnbibliotek kan imidlertid være med på å etablere mer robuste filialer. Noen kommuner velger så kanskje å redusere noe på det betjente tilbudet når et Døgnbibliotek etableres. Tilbudet blir da endret, og om det er til det bedre er opp til den enkelte å avgjøre. En slik endring vil uansett være en redefinering av biblioteket, og en etablering av et åpent hus hvor god litteratur kan lånes nær sagt til alle døgnets tider. Et slikt åpent og offensivt tilbud kan bli vanskelig å legge ned ved neste korsvei.

Kan Døgnbiblioteket være aktuelt hos dere? Lokalene står der og husleie, strøm og vask er allerede betalt. Kanskje det er på tide å få åpnet biblioteket de fleste av døgnets timer?

Åpent bibliotek i Vegårshei

Vegårshei har valgt oss som leverandør av en enkel løsning for åpent bibliotek. Vi skal levere kortleser og pintastatur for adgangskontroll ved inngangen, rfid-brikker og selvbetjeningsenhet. Slik får publikum enkle rutiner for å klare seg selv når biblioteket er ubemannet. Installasjon vil skje på nyåret.

Hyllerydder – ny løsning tettere integrert mot Bibliofil

Hyllerydderen, eller fluesmekkeren som den også har blitt kalt, har lenge vært et litt omstendelig produkt. Vi har solgt en del av den, men på grunn av en ganske tungvint integrasjon er det ikke alle som faktisk har den i daglig drift. I løpet av året har vi fått satt av tid til å gjøre en mye tettere integrasjon mellom hyllerydderen og Bibliofil og vi har begynt å rulle dette ut til bibliotekene. Det er nå lettere å bruke hyllerydderen i daglige gjøremål og man trenger ikke forholde seg til det eksterne Wanda-programmet lenger.

Den nye integrasjonen har all funksjonalitet som den gamle løsningen hadde, med unntak av støtte for «offline» bruk. Den nye løsningen krever at man er koblet opp mot Bibliofil-tjeneren og man kan derfor ikke bruke den i områder uten nettverkstilgang. I tillegg til alt det som fantes er det nå bl.a. mulig å lete etter eksemplarer som ikke har vært utlånt siden en oppgitt dato eller har veldig få utlån. Det er også

mulig å bruke hyllerydderen til å endre verdier på eksemplarene, på linje med funksjonen for masseendring av eksemplarer som finnes i katalogmodulen. En viktig funksjon i løsningen er at man kan lage forhåndsinnstillinger som man kan bruke slik at man slipper å sette opp hva man skal lete etter hver gang man skal bruke hyllerydderen.

Vi regner med å sende ut ny versjon av Tksøk til alle før nyttår med denne funksjonaliteten. Men da nettverksoppsettet for hyllerydderen kan være litt vanskelig må vi mest sannsynlig inn på banen for å få løsningen i gang på hvert enkelt bibliotek.

Takk til Horten bibliotek som har vært veldig aktiv med hyllerydderen hele tiden og som også har hjulpet oss med å finpusse den nye integrasjonen.

Hyllerydder i Bibliofil – erfaringer fra test i Horten

Av Knut Hellum

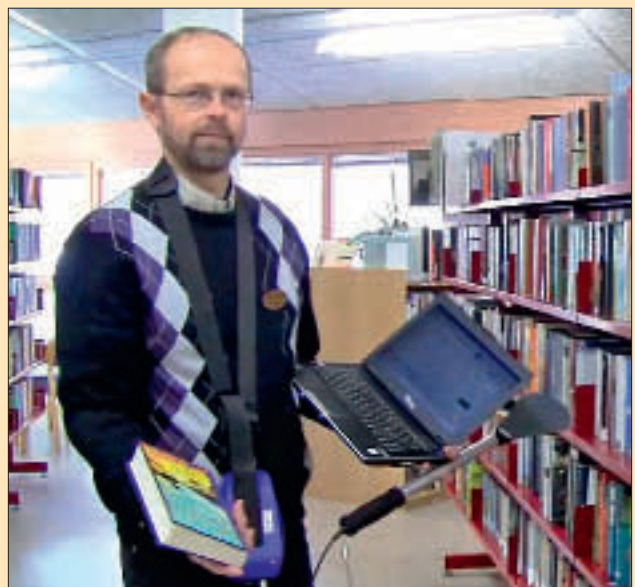
Endelig kom en integrert løsning for hyllerydderen som vi har sett fram til i lang tid. Selve programmet (Wanda) som ble brukt tidligere fungerte greit, men vi måtte ha en bruksanvisning lang som et vondt år for at alle skulle kunne bruke det.

Største fordelene med integreringen er at det er mye enklere og raskere å bruke hyllerydderen. Det er også blitt enklere og mer logiske å programmere den. Blant annet kan den brukes til å endre status på en enkel og rask måte.

I Horten har vi laget en forhåndsinnstilling som heter morgenrutine. Poenget med denne er at vi sjekker alt som er innlevert for å dobbeltsjekke at status er «på hylla». Denne rutinen kjøres hver eneste morgen før vi starter purringene. I tillegg kontrollerer vi ca. 10% av hyllene etter bøker med annen status enn «på hylla». På denne måten får vi kontrollert hele biblioteket i løpet av en ti dagers periode.

Er det en tittel vi ikke finner starter vi hyllerydderen, søker opp tittelen og drar på leting i området i nærheten av der den burde stå. Når «exlogg» viser at tittelen var i omløp for kort tid siden finner vi den nesten hver gang med denne metoden. Hyllerydderen bruker vi også for å finne eksemplarer som er feilprogrammert (preget). Ca. en gang i halvåret kontrollerer vi om bøker er feilplassert. For eksempel barnebøker på voksenavdelingen, kriminalbøker blant skjønnlitteratur, magasinbøker i utlånet osv. Vi bruker den også til å finne titler som ikke har vært utlånt etter en spesiell dato. Kjempefint hjelpemiddel i kasserings- og magasineringsarbeidet.

Vi har også testet en løsning med programmet på et nettbrett. Det fungerer like bra som på en laptop og er lettere å bære og raskere å starte.

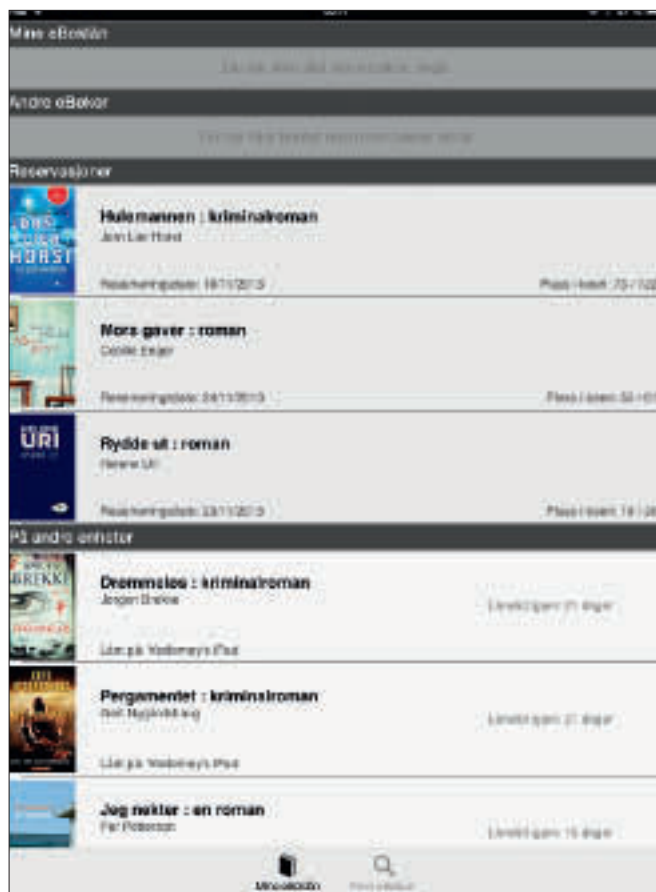
Knut Hellum i aksjon med hyllerydderen på Horten bibliotek.

Videreutvikling av eBokBib

Det første brukermøtet for bibliotek som har tatt i bruk eBokBib fant sted på Gardermoen 24. september. Det inneholdt en god miks av innlegg fra eksterne foredragsholdere og presentasjoner fra Bibliotek-Systemer. Vi opplevde det som et svært fruktbart møte og vi fikk mange gode innspill og ønsker til videreutvikling. Det ble også etablert et fagutvalg som skal følge opp utviklingen av eBokBib på vegne av bibliotekene.

Første versjon av eBokBib hadde enkelhet som gjennomgangstema. Mange ønsker om ny funksjonalitet har kommet til, og vi har sett behov for å endre noen underliggende mekanismer slik at alt vil gå raskere. **Versjon 1.5 vil bli lansert i løpet av året og vil blant annet inneholde:**

- **Hvit bakgrunn** (flere har gitt tilbakemelding på at folke ikke trives med grønnfargen)
- **Stjernekast**
- **Baksidetekst**
- **Lister, gruppering.** (Eksempel på lister er: Nyheter, Mye lånt, Krim, Reise, Fag, Skjønn). I denne versjonen vil listene være automatisk generert med bakgrunn i metadata og statistikk
- **Reserveringer** (Dette vil vises på siden hvor listen over lån vises, og man vil kunne avbestille reservering og se hvor i køen man ligger).

I neste versjon vil man blant annet kunne se reserveringsdato og plass i køen.

Versjon 2 lanseres i mars. I versjon 2 vil noe av funksjonaliteten som blir introdusert i versjon 1.5 utvides. I tillegg kommer det ny funksjonalitet:

- **Lydbøker**
- **Språkvalg** (Låner kan selv velge språk og overstyre språkvalg satt på nettenheten).
- **Samme lån kan konsumeres på flere enheter** (Også med synkronisering mellom enhetene av hvor langt man har lest).
- **Dyplinking på web.** (Legge til rette for å kunne lenke fra nettsider til en konkret tittel i eBokBib, hvor låneren kan låne eller reservere tittelen umiddelbart).
- **Egendefinerte lister.** Bibliotekene vil selv kunne lage lister. For eksempel «Bibliotekar Annes favoritter» eller «Idrettskjendisenes lister».
- **Smaksprøver før lån**
- **Hvilket bibliotek yter lånet?** (Vises i listen over titler man har lånt).
- **Hyperlenker i selve e-boka.**
- **Utlånsinformasjon og statistikk.** (Utveksle dette til lokalt biblioteksystem).
- **Melding direkte på enhet når reservert tittel er klar for å lånes.** I dag skjer dette ved sms.

Stjernekast og bokomtale vil bli tilgjengelig i eBokBib.

Formidling av e-bøker

På brukermøtet for eBokBib holdt **Thomas Brevik** (Lindås bibliotek) et foredrag om formidling av e-bøker. Han dro opp de lange historiske linjene da han tenkte høyt rundt formidling, og startet med de mest holdbare skriftlige tegn mennesket har etterlatt seg, helleristninger og steintavler.

Den første utfordringen som møter biblioteket er en designutfordring, hvordan formidle bokas innhold gjennom skjerm? I utgangspunktet er det ingen forskjell mellom en e-bokhandel og et bibliotek. Hva kan biblioteket gjøre for å skille seg ut? Biblioteket må våge å gå egne veier. For eksempel gir det ekstra verdi å fokusere på bredde og eldre litteratur.

Vi bør utnytte katalogen til å sortere på forskjellige måter (nye lister, krim-liste til påske osv). Velg ut materiale som er tilpasset lokale forhold. En utfordring blir å overføre dagens måte å jobbe med å presentere samlingen til e-bøker.

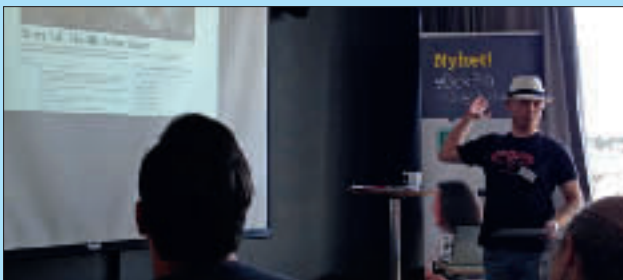
Hvordan kan man presentere e-bøker som mer enn ei liste? Og hvordan beskrive en ebok? Det holder ikke med en forside, det må være noe mer. I det fysiske biblioteket bruker vi for eksempel plassering, en vurdering gjort av bibliotekaren, for å manifestere metadata i det fysiske rom. Er dette noe som kan overføres til e-bøker? Kan man vise bilde av den som har vurdert boka sammen med omslaget?

Bokens innhold bør styre presentasjonen. Dickens' Little Dorrit, bør vises med gammel font og sepia-bakgrunn. «Den uendelige historien» brukte forskjellige typer typografi i den trykte boken og det bør selvfølgelig også være med til e-boken. Bibliotekets fysiske utstillinger bruker ofte andre gjenstander, hageredskap osv. Overført til e-bøker kan man bruke bilder av hagen i presentasjonen.

Poenget er å øke verdien av tjenesten, ikke på forlaget/ bokhandelens måte, men på bibliotekmåten! E-bøker åpner for nye måter å snakke sammen på. Kommentarer til bibliotekets anbefalinger åpner for ny dialog.

Sølvberget i Stavanger er flinke til å utnytte presse og sosiale medier i markedsføringen av sine tjenester

Vi har vel alle sett bildet av tidligere kulturminister Hadja Tajik med ebokbib på nettbrett (gjengitt i InfoBrev 2/2013). Begge parter var fornøyde med det bildet så **Bjørn Kjetil Fredriksen, avdelingsleder for digitalt bibliotek ved Sølvberget**, da han holdt et innlegg på brukermøtet for eBokBib. Han startet med å fortelle om hvordan Sølvberget bruker lokalpressen for å jobbe mot befolkning og politikere.

Bjørn Kjetil Fredriksen fra Stavanger (Sølvberget).

Det er viktig å fokusere på fordelene: døgnåpent, tilgjengelig overalt, fysisk lettere (idé til sommerkampanje «nok å dra på?»), kvalitet og aktualitet. Han mener at det egentlig ikke er noen forskjell på formidling av ebøker og bøker? Men at e-bøker tvertimot burde åpne for nye typer formidling.

Til slutt overtok journalist **Øyvind Berekvam** podiet og poengterte hvor viktig det er å markedsføre lanseringen! Det gjelder både i tradisjonelle medier og på de sosiale. Dvs **UTNYTT NETTVERKET!** Utnytt de ansatte som har interesse for mediet til å spre budskapet via blogger osv. Så langt ser det ut som om eBokBib har gitt mange nye brukere, og eBokBib har 68% av utlånet når biblioteket er stengt. Sølvberget merker også at e-bok fører til økt utlån av papirboka.

En av de viktigste manglene med versjon 1 av ebokbib er at det ikke er noen løsning for å lenke inn i til en bok. Det gjør at nyheter om nye bøker eller posting på Facebook/Twitter om enkelttitler, ikke blir så bra som det burde vært. Vi har også et uforløst potensiale i å sende ut nyheter (tenk interessemeldinger/rss).

Markedsføring er viktig, både i tradisjonelle medier og på de sosiale.

Nyhet!

UTVID ÅPNINGSTIDEN MED DØGNBIBLIOTEKET

Bibliotek-Systemer har introdusert «døgnbiblioteket», et system hvor biblioteket kan være åpent selv om det er ubetjent. Døgnbiblioteket tilbyr selvbetjening og utvidede åpningstider for brukerne av biblioteket.

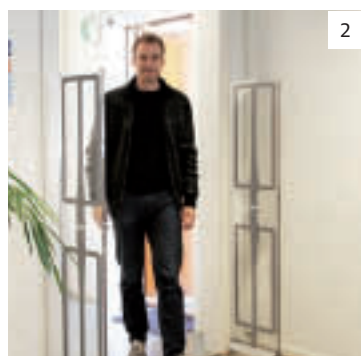
Systemet er et attraktivt supplement til eksisterende løsning som gir muligheter til lengre åpningstider, flere besøkende og bedre utnyttelse av bibliotekets fasiliteter. Et utvidet bibliotektilbud oppleves svært positivt og tidsriktig av lånerne. Nasjonale og lokale lånekort gir adgang til tilbudet.

«Det åpne bibliotek», Larvik biblioteks avdeling i Stavern, har installert denne løsningen. De har åpent alle dager fra 06.00 til 22.00, til glede for sommergjester, studenter og befolkningen forøvrig som nå kan besøke biblioteket og låne bøker når det passer dem.

Les mer om løsningen på bibsyst.no

1

2

3

4

5

- 1 Sett inn ditt lånekort og tast pinkode
- 2 Systemet registrerer og tar bilde når du går inn
- 3 Finn bøkene du vil låne i hyllene
- 4 Gå til selvbetjeningsenhet for «lån», «levering» og «mine sider»
- 5 Bruk lånekortet og lån det du ønsker på selvbetjeningsenheten

BIBLIOTEK®
SYSTEMER A.S

bibsyst.no
e-post: firmapost@bibsyst.no

Nettbetaling av purregebyr

Betaling av purregebyr på nett har vært etterspurt lenge, men de tekniske løsningene for å betale gebyr direkte på nett har latt vente på seg. Det finnes mange typer betalingstjenester på nett, men de fleste baserer seg på bruk av kredittkort som ikke kan brukes for å betale gjeld. Vi har valgt en løsning fra Netaxept/Nets som baserer seg på bruk av BankAxxess. BankAxxess bruker BankID for å betale direkte fra en valgt konto. De aller fleste banker støtter idag BankAxxess, men det er noen få unntak. Ulempen med å bruke BankAxxess er at låneren på forhånd må opprette en BankAxxess-avtale i nettbanken sin før han kan betale purregebyret. Det er per idag ikke mulig å bruke BankID på mobil mot tjenesten, men vi har fått beskjed ifra Netaxept at de vil støtte det i løpet av året.

Banker som ikke støtter BankAxxess per i dag: Skandiabanken, Landkreditt Bank, Flekkefjord Sparebank, Danske Bank og Luster Sparebank.

Les mer om BankAxxess på <http://bankaxess.no/>

10 bibliotek har så langt kjøpt løsningen og selv om vi er helt i startfasen har nesten hundre lånere allerede betalt purregebyret sitt på nett i MappaMi.

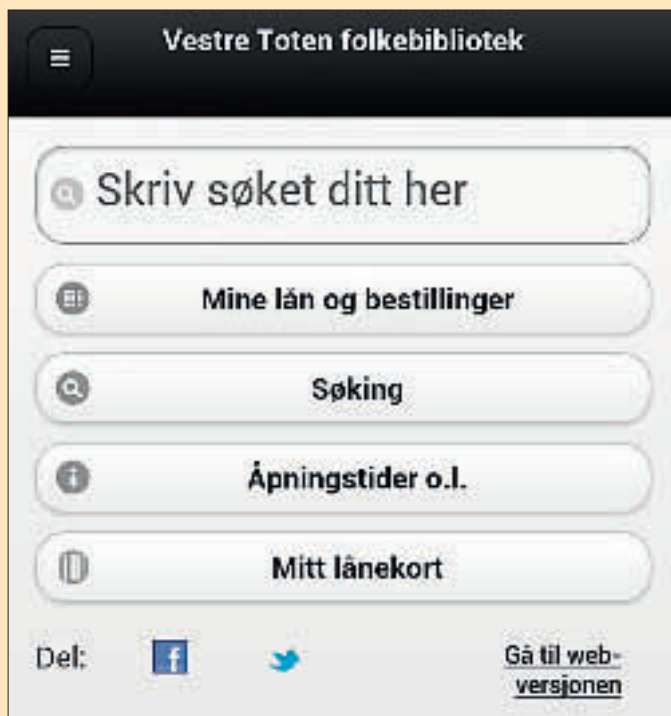
• Du har ubetalt gebyr: 25,-

Trykk her for å betale nå

For å betale gebyret her må du ha en BankAxxess-avtale. De fleste store banker tilbyr dette og avtalen kan gjøres i nettbanken på et par minutter. Hvis du ikke har BankAxxess må gebyret betales i biblioteket. Se mer informasjon på bankaxess.no.

Lånekort på mobilen

Tipshjørnet

I webappen kan låneren hente fram «lånekortet» på smarttelefonen sin. Som standard ligger lånekortet litt bortgjemt i webappen. Man finner det under Min profil – Vis lånekort. Ikke alle bibliotek har skannere/automater som kan lese lånekortet på mobiltelefonen og de ønsker dermed ikke å markedsføre dette ennå.

Men dersom biblioteket ønsker at lånekortet på mobil skal være enklere å finne i webappen er det mulig.

Det gjøres ved å slå på innstillingen Skal det vises lenke til lånekortet på startside? – som dere finner ved å gå inn i fellesinnstillingene fra startmenyen og velge modul m (webappen).

Lånekortet kan ligge lett tilgjengelig på startside i webappen dersom biblioteket ønsker det.

Bibliofil i skolebibliotek

I mange år har vi hatt løsninger i Bibliofil som er rettet spesielt mot skolene. Disse har hittil blitt lagt til i standard-løsningen slik at alle, også folkebibliotek, i prinsippet har kunnet bruke dem.

Nå har vi kommet til et punkt der det er ønsket om at skoleløsningen i noen tilfeller skal oppføre seg annerledes enn standardløsningen. Helt konkret fikk vi samme ønske fra flere skoler om at oppslag på lånernavn bare skal gi treff på personlige lånere, dvs. elever og lærere. De opplever at alle bibliotekene og institusjonene ga mye «støy» når de søkte etter elever på navn. Men andre bibliotek vil gjerne ha mulighet til å slå opp andre bibliotek og institusjoner også. Vi har derfor laget en parameter som kan fortelle programmene at det kjøres på en skole. I første omgang benyttes ikke denne mange steder, men enkelte funksjoner er nå tilgjengelig kun hos skolebibliotekene:

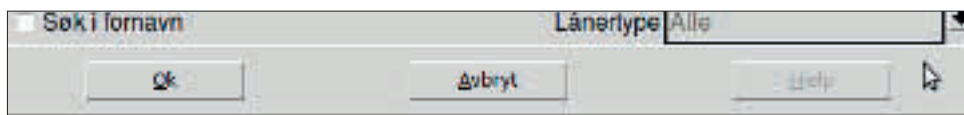
– Ikonet som fører til rapporter og jobber som er spesielt tiltenkt skoler vil nå bare være synlig på skoler. På andre bibliotek vil ikke dette vises.

– Knappen for å angi «Studielån» vises bare på skoler.

– Ved oppslag på låner vil det altså bare bli søkt i navnet på personlige lånere.

Det er en del som har kombinasjonsbibliotek. Hos disse kan man slå på, på globalt eller brukernivå, at det er skolebibliotek og dermed få tilgang til disse funksjonene. Ta kontakt med oss dersom dere savner de spesifikke skolejobbene.

Dersom det er andre områder hvor skolebibliotekene ønsker annen funksjonalitet enn de andre bibliotekene kommer vi til å bruke denne muligheten. Det kan også tenkes at det er deler av Bibliofil som skolebibliotekene aldri benytter seg av. Da kan det være aktuelt å skjule dette for skolebibliotekene.

Ved oppslag på låner vil det komme en valgboks nederst hvor man kan velge hvilke låner typer det søkes i. For skoler vil standard være at det bare søkes på personlige lånere]

Ingen ledige lisenser?

Tipshjørnet

Vi får jevnlig henvendelser fra skolebibliotek som ikke kommer inn i Bibliofil fordi de ikke har flere tilgjengelige lisenser selv om de ikke er pålogget Bibliofil fra før. Årsaken er gjerne at pc'en av ulike grunner slås av uten at man har avsluttet Bibliofil «ordentlig», dvs ved å bruke krysset øverst eller «dør-symbolet» som ligger oppe til høyre. For eksempel hvis elever slår av pc som brukes til selvbetjent utlån.

Dersom skolebibliotekaren har tilgang til innstillinger i Bibliofil kan de frigjøre lisensen selv. Fra startmenyen velger man Fil – Administrasjon av lisenser. Da får man opp en oversikt over hvilke lisenser som er i bruk. Marker i listen og trykk på Slett for å avslutte bruken av en lisens. Du blir bedt om å skrive inn root-passord og bekrefte om du vil slette. (Lisensene vil uansett være ledig dagen etter). Noen har ikke tilgang til å frigjøre lisensene selv, og må ta kontakt med enten folkebiblioteket, IT-ansvarlig eller oss.

Et tips til skoler/bibliotek med bare 1 lisens er å slå på innstillingen «Angi at hver bruker kan kun ta 1 lisens» i innstillingene for tkfelles. Hvis f.eks. bruker «skole» har 1 lisens hengende og logger på med denne innstillingen, så vil programmet spørre om man vil frigi den gamle lisensen automatisk (uten bruk av rootpassord). Dette kan også slås på i bibliotek med flere enn 1 lisens, men vil fungere dårlig dersom man har opprettet brukere som brukes flere steder, f.eks. hvis man har et brukernavn som benyttes som innlogging i flere skranker. Det vil heller ikke fungere hvis man har forskjellige brukere da man kun kan frigi sine egne lisenser.